

Vydavateľ
VÚEPP - ATIS
Agrárne trhové informácie Slovenska
Trenčianska 55
824 80 Bratislava

Telefón: 07/ 52 43 263
52 43 351
Tel. a fax : 07/ 52 18 151
52 17 870
52 17 419

ATIS na INTERNETE
<http://www.vuepp.sk/>

Obsah:

Str.

1. Dva roky pôsobenia Agrárnych trhových informácií Slovenska - ATIS
2. Trh s červeným mäsom
5. Trh s hydinou a vajcami
8. Trh s mliekom a mliečnymi výrobkami
11. Trh s obilninami a zemiakmi
16. Trh s ovocím a zeleninou

Dva roky pôsobenia Agrárnych trhových informácií Slovenska - ATIS

V roku 1995 v rámci projektu PHARE vzniklo cenové informačné centrum - Agrárne trhové informácie Slovenska (ATIS), ktorého úlohou je napomáhať pri vytváraní transparentného trhového prostredia. Na realizácii projektu sa podieľali zástupcovia MP SR, SPPK, VÚP, VÚEPP a záujmových zväzov a združení. Najťažšie bolo získať dôveru potenciálnych respondentov.

Výsledkom je funkčný trhový informačný systém. Na základe skúseností nadobudnutých na Slovensku, pracujú podobné informačné centrály v Maďarsku, Českej republike, Chorvátsku, Macedónsku a Litve.

V súčasnosti ATIS monitoruje vývoj na trhu s piatimi najdôležitejšími skupinami produktov:

- Jatočné zvieratá a mäso
- Ovocie a zelenina
- Obilniny a zemiaky
- Mlieko a mliečne výrobky
- Hydina a vajcia

Počet pravidelných odberateľov cenového spravodajstva sa v priebehu roka 1997 zvýšil o 600. V porovnaní s rokom 1996 vzrástol počet užívateľov približne o 2/3 a priebežne pribúdajú noví záujemcovia.

Hlavným cieľom ATIS v najbližšom období je rozširovanie medzinárodnej výmeny údajov najmä s krajinami strednej a východnej Európy, pričom sa zvýši úroveň cenového spravodajstva. Našou snahou je zlepšenie spolupráce s masmédiami.

Výročná správa Agrárny trh '97 prezentuje ucelený prehľad o vývoji trhu a cien s vybranými komoditami, ktoré spracováva ATIS.

Doc. Ing. Viera Ižáková, CSc.
riaditeľka VÚEPP

Trh s červeným mäsom

Stavy hovädzieho dobytku stále klesajú

Vývoj na trhu s hovädzím mäsom mal aj v roku 1997 klesajúci trend. Disproporcie medzi nákladmi vo výkrme HD a reálnymi tržbami stále nútia producentov znižovať stavy zvierat. Od roku 1990 klesli stavy HD o 773,8 tis. ks na súčasných 789,3 tis. ks, čo predstavuje zníženie o 49,5 %. Za rovnaké obdobie klesli stavy kráv o 241,3 tis. ks na súčasných 307,4 tis. ks, t.j. o 44 %.

Trend znižovania stavov možno pozorovať aj podľa respondentov ATIS, u ktorých v roku 1997 stúpol podiel zabíjajúcich kráv a jaloVIC o 7,5 % v porovnaní s predchádzajúcim rokom. Znižovanie stavov kráv bude mať v najbližšom období vplyv na produkciu jatočného HD, pričom produkcia klesá rýchlejšie ako spotreba mäsa (*produkcia klesá približne o 49,75% a spotreba o 45,41%*).

Export má stúpajúcu tendenciu

Zahraničný obchod so živým hovädzím dobytkom má stúpajúcu tendenciu. Export v porovnaní s rokom 96 vzrástol čo do množstva približne o 1/3, ale priaznivejšie sa vyvíjala cena. Vo finančnom vyjadrení export vzrástol približne o 1/2. Dovoz živých zvierat bol orientovaný na plemenné zvieratá (97 %). Najväčší podiel na dovoze (2/3) plemenných zvierat predstavoval dovoz z Holandska a Nemecka. Import ostatných zvierat je obmedzený vysokou colnou sadzbou a bol realizovaný iba z Českej republiky. Najväčší podiel exportu hovädzieho dobytku smeroval do

Talianska (45,6 %), Chorvátska (13,5 %) a Nemecka (11,0 %).

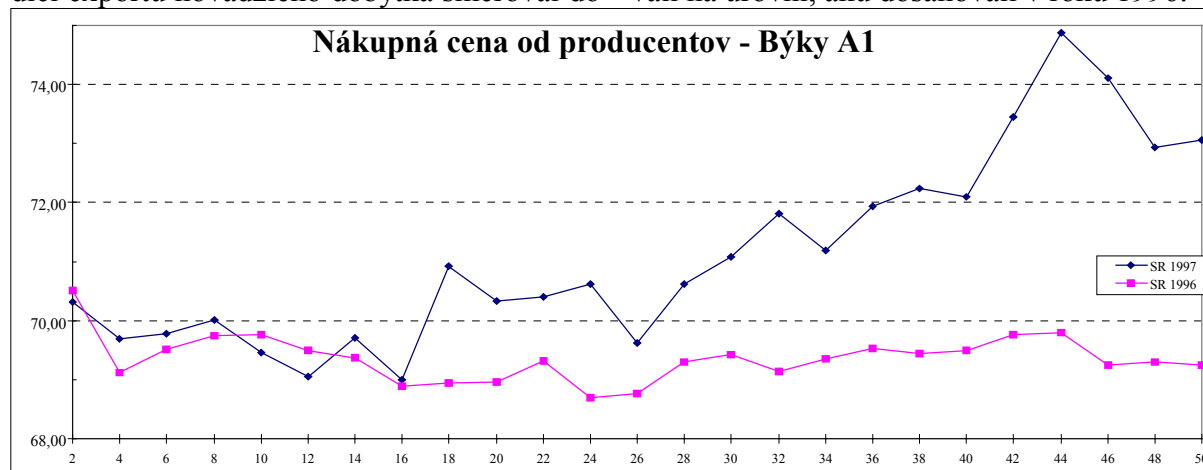
Nižší dovoz hovädzieho mäsa mal podstatný vplyv na zlepšenie salda zahraničného obchodu, ktoré kleslo z -46,6 mil. Sk na -4,4 mil. Sk. Znížil sa však aj objem vývozu hovädzieho mäsa, ktorý okrem vybraných druhov mäsa závisí od podpory štátu.

Vplyv štátu na trh

Regulácia trhu s hovädzím mäsom v roku 1997 bola zameraná na zníženie prebytku a oživenie nákupných cien. V roku 1997 bolo na štátny intervenčný nákup nakúpených 7 800 ton býkov, čo predstavuje 2 558 ton mäsa bez kosti. Okrem toho ŠFTR SR zálohovo nakúpil 3 651 býkov v živom, z čoho bolo vyvezených 1 508 ton a zvyšok bol uvoľnený koncom roka pre domáci trh. S klesajúcou ponukou HD má podpora exportu klesajúcu tendenciu a zásahy zo strany ŠFTR SR sú smerované na vyrovnanie časového nesúladu ponuky a dopytu formou intervencie pri skladovaní zásob hovädzieho mäsa.

Rast nákupných cien iba pri býkoch

Nákupné ceny hovädzieho dobytku v I. polroku 1997 zotrvali na rovnakej úrovni ako v roku 1996. Nákupné ceny býkov zaznamenali mierne oživenie v II. polroku 1997 až po výraznejšom intervenčnom zásahu zo strany ŠFTR SR. Nákupné ceny jaloVIC a kráv v II. polroku 1997 naďalej zotrvali na úrovni, akú dosahovali v roku 1996.

Zdroj : ATIS

Priemerné nákupné ceny HD v živom v Sk/kg bez DPH

	1996	1997	97 / 96
Býky A1	38,52	39,79	103,3 %
Jalovice A1	35,11	35,09	99,9 %
Kravy A1	28,17	28,37	100,7 %

Zdroj : ATIS

Z porovnania vývoja nákupnej ceny hovädzieho dobytku vyplýva, že zvýšenie ceny v roku 1997 v percentuálnom vyjadrení nepokryje ani mieru inflácie.

Rast odbytových cien hovädzieho mäsa v porovnaní s rokom 1996 mierne zaostával za zvýšením nákupných cien jatočných zvierat. Významnejšie zvýšenie nastalo až v II. polroku 1997 a najvýraznejšie bolo až v IV. štvrtroku 1997. Vzhľadom na stále sa znižujúcu spotrebu hovädzieho mäsa spracovatelia zvyšovali ceny opatrne. Predpokladáme, že spotreba hovädzieho mäsa na obyvateľa v roku 1997 bola 11,5 kg.

Sortiment	1997/96
Hov. predné s k.	102,5 %
Hov. predné bez kosti	105,2 %
Hov. zadné zo stehna b. k. výs. úpr.	103,1 %
Hov. nízka roštenka b. k. výs. úpr.	102,0 %
Hov. stehno s k. (palica)	102,9 %
Hov. sviečková kuch. úprava	105,2 %

Zdroj: ATIS

Očakávaný vývoj v roku 1998

S novou minimálnou (garantovanou) cenou sa očakáva už v I. polroku 1998 zvýšenie nákupných cien jatočných býkov. Medziročný nárast priemernej nákupnej ceny jatočných býkov predpokladáme asi o 3,5 až 4,5 %. Ceny jalovic a kráv budú v rozhodujúcej miere ovplyvňovať odbyt ovplyvňovaný kúpyschopnosťou spotrebiteľov. Ak sa nepodarí producentom zvýšiť nákupné ceny výkrmového hovädzieho dobytku na úroveň nákladov, je možné očakávať ďalšie znižovanie stavov, čo pre najbližšie obdobie môže znamenať dostatok dobytku pre spracovateľov. Z hľadiska dlhodobého vývoja tento trend môže vyvolať nedostatok hovädzieho mäsa na trhu s následným zvyšovaním cien, čo sa v konečnom dôsledku prejaví opäť v znižovaní spotreby.

Východiskom z tejto situácie je uzatváranie dlhodobých zmlúv s producentmi a nákup za ceny zohľadňujúce náklady pri dosahovaní dobrých výsledkov v úžitkovosti. Na druhej strane je nutné hľadať možnosti znižovania nákladov spracovateľov aj formou lepšieho využívania porážkových kapacít a vyšším tlakom na kvalitu jatočných zvierat tak, aby sa zvýšenie cien nepremietlo v plnej miere na plecía spotrebiteľov, čo by malo za následok ďalšie znižovanie už aj tak nízkej spotreby hovädzieho mäsa.

Trh s bravčovým mäsom

Pravidelný cyklický vývoj na trhu s jatočnými ošípanými sa opakoval aj v roku 1997. V dôsledku nedostatku jadrových krmív, najmä v I. polroku, naďalej klesali stavy ošípaných, ako aj prasníc. Medziročné zníženie stavov ošípaných bolo najvyššie od roka 1990 a dosiahlo 8,2 %. Na tomto negatívnom vývoji sa 2 % priamo podieľal výskyt klasického moru ošípaných. V dôsledku tohto ochorenia bolo utratených

v priebehu roka 1997 viac ako 45 tis. kusov zvierat.

Nepriaznivá situácia vo vývoji stavov ošípaných sa prejavila aj v zahraničnom obchode. Výrazne stúpol najmä dovoz bravčového mäsa, najmä v 4. štvrtroku 1997. Celoročný import bravčového mäsa sa zvýšil 3,8-násobne v porovnaní s rokom 1996. Spolu sa doviezlo 2 332 t bravčového mäsa, z toho v 4. štvrtroku 1 686 t.

Rada ŠFTR SR schválila nákup prebytku ošípaných v letnom období do 5 000 t. Z tohto objemu ŠFTR SR nakúpil do intervenčných skladov iba 2 185 t jatočných ošípaných. Ná- kupná cena ošípaných sa relatívne rýchle zota- vila a začala prudko stúpať. Mäso z inter- venčného nákupu bolo v II. dekáde septembra

v celom objeme uvoľnené na domáci trh. Vzhľadom k malému objemu táto zásoba váž- nejšie neovplyvnila cenový vývoj. Cenový ná- rast zastavil až výrazne nižší dopyt zo strany spotrebiteľa a cena neprekročila maximum, ktoré dosiahla v roku 1996.

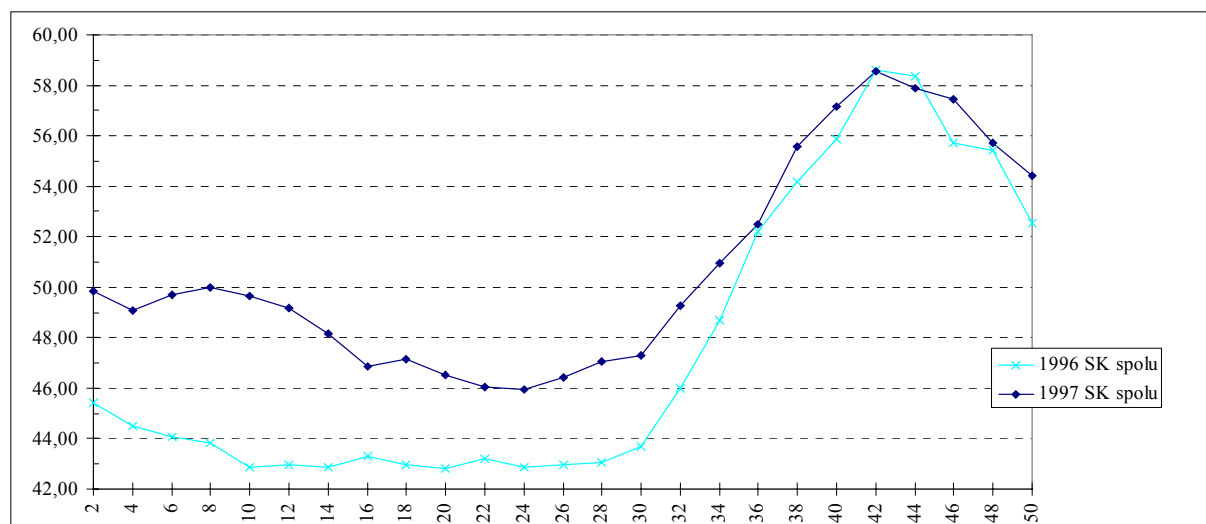
Priemerné nákupné ceny ošípaných v živom v Sk/kg bez DPH

	1996	1997	97 / 96
Ošípané I tr.	38,87	41,64	107,1%
Ošípané spolu	38,03	40,72	107,1%

Zdroj : ATIS

Na vývoji nákupnej ceny sa zreteľne podieľajú stravo- vacie návyky obyvateľstva. Priemerná spotreba bravčo- vého mäsa sa odhaduje na 37,5 - 38 kg/ obyv. / rok.

Nákupné ceny jatočných ošípaných I. tr.

Zdroj : ATIS

Sortiment	1997/96
Bravč. 1/2 s hlavou, kožou a vn. sadlom	110,1%
Bravč. stehno s k. a kolenom	109,4%
Bravč. karé s k.	113,5%
Bravč. krkovička s k.	111,3%
Bravč. bôčik s k.	109,4%
Br. stehno b. k. pre výs. v úpr. na rezne	110,7%
Bravč. plece bez kosti, s kožou	112,1%

Zdroj : ATIS

Odbytové ceny bravčového mäsa vzrástli o 3,8 % viac ako nákupné ceny jatočných ošípaných. Nízke využívanie porážkových kapacít sa tak v plnej miere premietlo do odbytových cien. Rast spracovateľských a následne spotrebiteľských cien v období zvyšova- nia nákupných cien jatočných oší- paných je úmerný rastu nákupnej ceny zvierat. Pri jej znížení však dochádza k ich stagnácii, alebo len veľmi po- malému klesaniu.

Očakávaný vývoj v roku 1998

Vzhľadom na dobrú úrodu kŕmnych obilnín v minulom roku, je možné očakávať mierne oživenie produkcie jatočných ošípaných. Medziročný cenový nárast v súvislosti so zvýšením minimálnej ga- rantovanej ceny bude na rovnakej úrovni ako v predchádzajúcom roku. Za predpokladu, že budú oboj- stranne dodržané celoročné zmluvy medzi chovateľmi a spracovateľmi, neočakávame zvýšenie maxi- málnej nákupnej ceny nad úroveň z roku 1997. Mierny prebytok ošípaných sa opäť očakáva v máji až júli v objeme približne 5 000 t ošípaných v živom.

Trh s hydinou

Stavy aj spotreba stúpajú

Od roku 1994 produkcia hydinového mäsa v SR každoročne stúpa. Tempo rastu produkcie z predchádzajúceho roku sa zachovalo aj v roku 1997. So zvyšujúcim sa dopytom na trhu súčasne rástla ponuka hydinového mäsa, ktorá (vrátane dovozu) sa zvýšila oproti r. 1996 o 3,8 %. Predpokladáme, že sa v r. 97 domáca spotreba hydinového mäsa na obyvateľa zvýši oproti roku 1996 asi o 1,2 kg, t.j. o 8,3 %. Podľa analýzy predaja na domacom trhu sa najviac predáva celá zabíjaná hydina (64,4%), potom delená a porciovaná (22,4), hydinové výrobky (11,9%) a napokon spracovaná v konzervách (1,3%).

Vodná hydina nepokrýva dopyt

Ponuka vodnej hydiny z domácej proveniencie je nedostatočná. Táto skutočnosť spôsobuje, že sa dovážajú ťažšie druhy kačíc a husí, najmä z Maďarska. Ročne sa dovezie okolo 1 500 až 1 700 ton.

Najväčší podiel z produkcie hydiny pripadá na kurčatá

Úspešne sa rozvíjala produkcia jatočných kurčiat, ktorá zaberá 82 % z celkovej zabitej hydiny. Priemerné nákupné ceny za jatočnú hydinu v prvých troch štvrtrokoch 1997 vzrástli oproti rovnakému obdobiu minulého roka o 3,9 %. Rast nákupných cien bol spôsobený zdražením vstupov do výroby, najmä krmných zmesí.

Vývoj nákupných cien jatočných kurčiat v roku 1997

Po poklese nákupných cien jatočných kurčiat zo začiatku roka ceny stagnovali. Oživenie nákupných cien nastúpilo v druhom polroku. Stúpajúci trend si nákupné ceny udržali až do konca roka. Priemerná nákupná cena dosiahla najnižšiu úroveň 29,64 Sk/kg v 12. týždni a koncom roka sa dostala na úroveň 32,08 Sk/kglivej hmotnosti.

Vývoj odbytových cien kurčiat v roku 1997

Odbytové ceny kurčiat od spracovateľov mali stúpajúci trend. Tak ako pri nákupných, aj pri odbytových cenách sme zaznamenali výraznejšie upevnenie cien v druhom polroku. V treťom štvrtroku odbytové ceny vzrástli oproti predchádzajúcemu kvartálu o 2,4 % a v štvrtom o 3,3 %. Koncom apríla a začiatkom mája (18. a 20. týždeň) bola priemerná odbytová cena kurčaťa pitvaného s drobkami mraz. 1. ak. 50,56 Sk/kg a v druhej polovici októbra (44. týždeň) už 54,54 Sk/kg.

Vývoj spotrebiteľských cien kurčiat v roku 1997

Spotrebiteľské ceny nekopírovali vývoj odbytových cien, ale sa udržiavali na rovnakej úrovni. K ich poklesu došlo až v 6. mesiaci, pričom odbytové ceny mierne rástli. Úroveň spotrebiteľských cien sa oneskoroval za rastom odbytových cien. Za najnižšiu priemernú cenu 63,03 Sk/kg nakupovali spotrebiteľia v obchodnej sieti kurča pitvané v auguste. Koncom roka spotrebiteľské ceny nedosiahli úroveň cien z prvých 5 mesiacov roka (65,21 - 66,14 Sk/kg).

Vývoj cien kurčiat v celej vertikále výroby a predaja v r. 1997

Štvrťrok	II. Index	III. Index	IV. Index
Nákupné ceny	99,8	103,2	102,7
Odbytové ceny	98,3	102,4	103,3
Spotrebiteľské ceny	99,8	97,2	101,7

Zdroj: ATIS

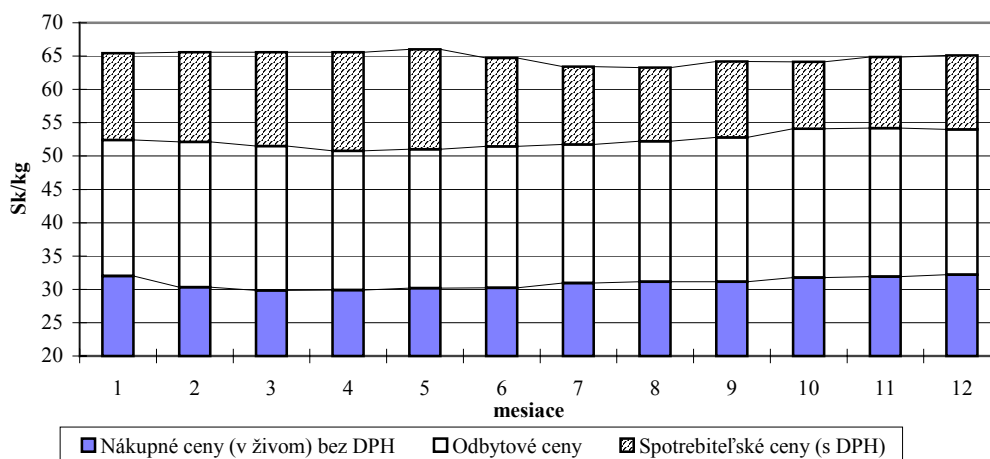
Viac sme doviezli menej vyviezli

Zahraničný obchod s hydinným mäsom, živou jatočnou hydinou a živou jednodennou hydinou sa v roku 1997 nevyvíjal priaznivo. Saldo zahraničného obchodu bolo záporné. Výrazný podiel na zápornom salde má dovoz rodičovskej reprodukčnej hydiny, resp. násadových vajec pre tuzemské rodičovské chovy. Hydinnárstvo SR nedisponuje vlastnými šľachtiteľskými chovmi. Najvyšší obrat v za-

hraničnom obchode s hydinovým mäsom bol s Českou republikou. Za prvý polrok sme z Českej republiky dovezli 35,3 % z celkového dovozu a do Českej republiky sme

opäť vyviezli 76,8 % z celkového vývozu. Dovozy sa navyšujú oproti vývozom, a to zvlášť hydiny českej proveniencie spolu s reexportom z ČR (pôvod Čína a USA).

Vývoj nákupných, odbytových a spotrebiteľských cien kurčiat v r. 1997

Zdroj: ATIS

Očakávaný vývoj v roku 1998

Dopyt po hydinovom mäse na domácom trhu bude kontinuálne rásť. Spotreba hydiny bude naďalej mierne stúpať, čo bude mať pozitívny vplyv na vývoj stavov a produkciu. Predpokladá sa, že odbytové ceny by sa mali upevniť. V Európskej únii môže produkcia brojlerov dynamickejšie narastať vzhľadom na zvyšujúci sa dopyt po hydinovom mäse. Nie je však isté, či sa tempo rastu produkcie z predchádzajúcich dvoch rokov udrží.

Trhu s vajciami

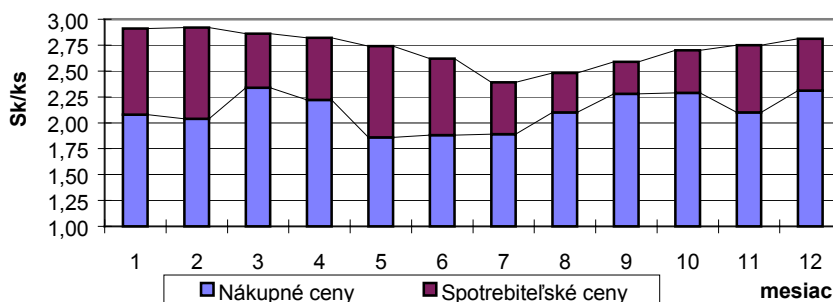
Spotreba vajec stále vysoká

Výroba vajec (136,9 mil. ks) sa v roku 1997 znížila o 2,5 % v porovnaní s rokom 1996. Tendencia v spotrebe vajec na 1 obyvateľa sa výrazne nezmenila, osciluje okolo

hodnoty 295 ks. Dopyt po čerstvých konzumných vajciach na slovenskom trhu je veľmi nerovnomerný. Najvyšší dopyt je pred sviatkami a veľkonočnými a veľkonočnými sviatkami.

Nákupné ceny vajec

Vývoj nákupných a spotrebiteľských cien v r. 1997

Zdroj: ATIS

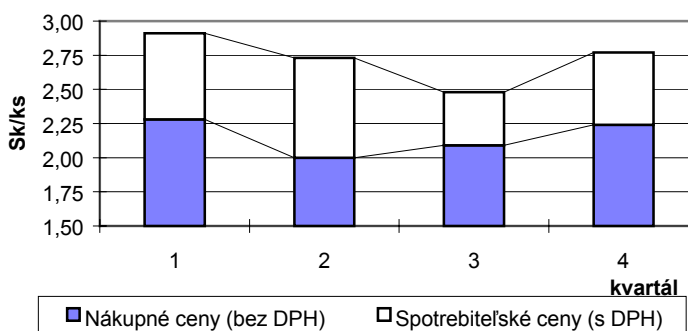
Z vývoja cien vyplýva, že nákupné ceny vaječ boli najvyššie v prvých troch mesiacoch. Od apríla mali ceny klesajúcu tendenciu až do júla s výnimkou nákupných netriedených vaječ, tie klesali len do mája. Nákupné ceny vaječ od konca mája stagnovali až do

druhej polovice júla. Oživenie nákupných cien nastúpilo po zásahu ŠFTR SR, ktorý navrhol odkúpiť prebytok čerstvých slepačích vaječ v množstve 26,6 mil. ks., t.j. 1 584 ton a spracovať ich na sušenú vaječnú zmes. Od augusta až do konca roka nákupné ceny rástli.

Spotrebiteľské ceny vaječ

Spotrebiteľské ceny vaječ nekopírovali nákupné ceny, ale ich vývoj sa oneskoril. Z porovnania nákupných a spotrebiteľských cien čerstvých konzumných vaječ A tr. a netriedených vyplýva, že v 2. štvrtroku bol trh s vajcami presýtený, čo spôsobilo, že ceny poklesli 2-násobne. V 3. štvrtroku napriek tomu, že nákupné ceny vaječ vzrástli asi o 5 %, spotrebiteľské ceny klesli o 9 % a 9,8 %. Spotrebiteľia najlacnejšie nakupovali vajčička A. tr. a netriedené v obchodnej sieti v júli (30. týždeň) za priemernú cenu 2,34 Sk/ks a 2,12 Sk/ks. Koncom roka (50. týždeň) boli priemerné ceny A. tr. a netriedených vaječ 2,81 a 2,22 Sk/ks a nedosiahli úroveň cien zo začiatku roka (2,92 a 2,68 Sk/ks - 6. týždeň).

Vývoj nákupných a spotrebiteľských cien čerstvých konzumných vaječ A tr. v r. 1997

Zdroj : ATIS

Indexy nákupných a spotrebiteľských cien čerstvých konzumných vaječ v r. 1997

Predchádzajúci štvrtrok = 100

Štvrtrok	II.		III.		IV.	
Klasifikácia	A. tr.	Netriedené	A. tr.	Netriedené	A. tr.	Netriedené
Nákupné ceny	87,8	81,4	104,6	105,4	106,9	113,6
Spotrebiteľské ceny	94,00	90,7	90,9	90,1	111,1	102,6

Zdroj: ATIS

Zahraničný obchod

V zahraničnom obchode s konzumnými i násadovými vajcami sme dosiahli za rok 1997 kladné saldo. Vajcia násadové sa dovážali prevažne z Maďarska a Nemecka. Najviac násadových vaječ sme vyviezli do Českej republiky. Tak ako v roku 1996, aj v roku 1997 sa dosiahlo záporné saldo v zahraničnom obchode so sušenými vaječnými hmo-

tami, ktoré sme doviezli z Českej republiky a Belgicka. Pri konzumných vajciach sa dosiahlo kladné saldo v Sk i v kusoch v hodnote 74 483 tis. Sk. Vývoz konzumných vaječ sa znížil o 29,4 % oproti roku 1996. Vyvážali sme ich prevažne do Bosny a Hercegoviny, do Českej republiky a do Juhoslávie.

Očakávaný vývoj v roku 1998

Stavy nosníc sa mierne znížia. Možno očakávať pokles výroby, ako aj spotreby vaječ na obyvateľa. Ceny vaječ od výrobcov i spotrebiteľské ceny by sa mohli upevniť. V Európskej únii zostane výroba vaječ v nasledujúcom roku pravdepodobne stabilná.

Trh s mliekom a mliečnymi výrobkami

Rok 1997 bol na trhu s mliekom a mliečnymi výrobkami pokračovaním vývoja z predchádzajúcich rokov.

Priemerný počet dojníc klesol oproti roku 1996 o 8,7 %, ale v porovnaní s rokom 1989 je súčasný počet dojníc nižší takmer o 45 %. Najhlbšie medziročné poklesy boli v rokoch 1992 a 1993. Priaznivejší vývoj je v dojnosti. V roku 1991 nastal prudký pokles ročnej dojnosti (z 3 536 l/dojnicu v roku 1990 na 2 897 l/dojnicu v roku 1991), ale v roku 1994 sa ju podarilo zvýšiť. Napriek rastúcemu trendu dojnosti od roku 1994, sa nepodarilo dodnes dosiahnuť úroveň z roka 1989. V roku 1997 sa ročná dojnosť v porovnaní s minulým rokom zvýšila o 8,7 % na 3 604 l/dojnicu.

Klesajúci trend v počte dojníc a nízka priemerná dojnosť vplýva na neustály pokles produkcie mlieka. Celková produkcia mlieka v roku 1997 len mierne klesla na 1 116 mil. l. Za rovnaké obdobie sa nákup mlieka zvýšil o 1,8 %. Zároveň sa zlepšila kvalita surového kravského mlieka, čo sa odzrkadlilo na za triedení mlieka. Zvýšil sa podiel nakúpeného mlieka v Q triede na úkor II. a III. triedy. Obsah bielkovín a priemerná tučnosť sú približne na rovnakej úrovni ako v rovnakom období minulého roka.

Nákupné ceny

Nákupné ceny surového kravského mlieka podľa respondentov ATIS sa v decembri 97 v porovnaní s decembrom 96 zvýšili v priemere za SR o 9,65 %. Po odrátaní zvýšenia pevnej garantovanej ceny (8,96 %) predstavuje nárast priemernej nákupnej ceny za SR asi 0,7 %, čo tiež čiastočne dokumentuje zvýšenie kvality nakupovaného mlieka.

Odbytové ceny spracovateľov a spotrebiteľské ceny

Zvýšenie odbytových cien v priemere zaostávalo za zvýšením nákupných cien mlieka, ale pri pohľade na jednotlivé mliečne výrobky je jasné, že ceny niektorých výrobkov vzrástli oveľa výraznejšie ako celkový priemer za všetky sledova-

Spotreba mlieka a mliečných výrobkov naďalej klesá

Alarmujúco klesajúca spotreba mlieka a mliečných výrobkov, ktorá bola podľa definítnych údajov ŠÚ SR v roku 1996 skoro o 59 kg / obyv. nižšia ako odporúčaná dávka (220 kg / obyv.), je dôsledkom zvýšených spotrebiteľských cien mlieka a mliečných výrobkov a malej kúpyschopnosti obyvateľov. Predpokladáme, že v roku 1997 spotreba naďalej klesala.

Od roku 1994 je v platnosti Trhový poriadok pre mlieko, ktorého účelom je stabilizácia trhu s mliekom, plynulé zásobovanie trhu kvalitným mliekom a primeraná ochrana domácich výrobcov. Na splnenie týchto cieľov sa využíva pevná garantovaná cena pre surové kravské mlieko, ktorá sa aktualizuje každý rok, kvalitatívne prémie a podpora pri exporte. Pre rok 1997 bola v platnosti pevná garantovaná cena 7,30 Sk/l pre surové kravské mlieko na mliekárenské ošetrovanie a spracovanie v I., II. a III. triede s obsahom tuku 36 g/l a bielkovín 32 g/l, čo je o 0,60 Sk/l viac ako v predchádzajúcom roku. Za prvé tri štvrtroky 1997 bolo za akosť mlieka vyplatených 668 978 tis. Sk, z toho za mlieko v Q triede 299 982 tis. Sk.

Vývoj indexov cien surového kravského mlieka v roku 1997

Trieda	Index dec. 97/dec. 96	Index 4. Q 97/4. Q 96
Q. trieda	107,2	109,1
I. trieda	109,8	110,1
II. trieda	109,3	109,6
III. trieda	110,4	109,5
neštand.	105,1	100,7
Priemer za SR	109,6	110,3

Zdroj: ATIS

né výrobky (6,8 %). Najdynamickejšie rástli ceny týchto výrobkov: jogurt biely a čučoriedkový, moravský bochník a bryndza balená. Spotrebiteľské ceny mlieka a mliečných výrobkov rástli rýchlejšie asi o 1 % ako ceny spracovateľov.

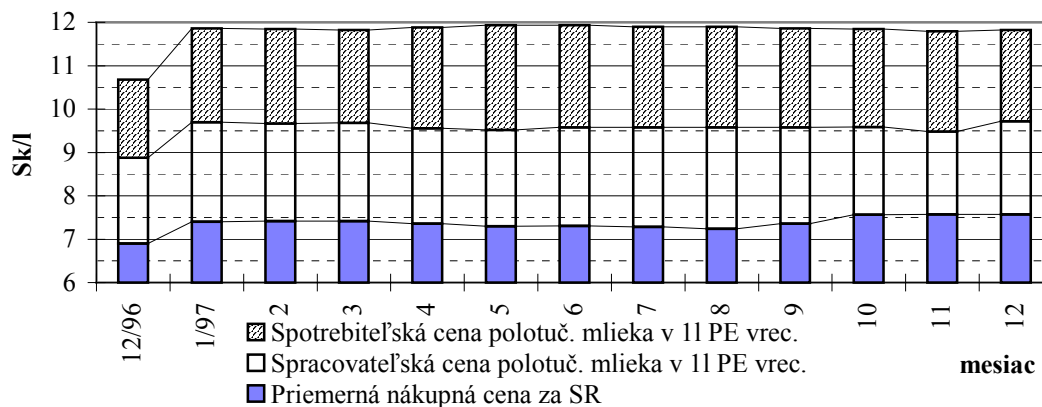
Vývoj indexov odbytových a spotrebiteľských cien mlieka a mliečných výrobkov

Názov produktu	Odbytové ceny		Spotrebiteľské ceny
	Index dec. 97/dec. 96	Index 4. Q 97/4. Q 96	Index dec. 97/dec. 96
Mlieko polotučné, 5 dňové 1 l krabica	109,9	106,5	106,6
Mlieko polotučné 1l PE vrecúško	108,4	107,1	110,3
Smotana sladká 33 %	105,1	105,4	110,0
Jogurt biely smotanový nad 45 g/l tuku	103,5	105,3	110,8
Jogurt biely do 45 g/l tuku	108,7	111,6	108,8
Jogurt ovocný čučoriedkový do 45 g/l tuk	110,0	108,4	107,5
Maslo čerstvé formované 250 g hl. fólia	106,5	106,0	107,1
Tvaroh mäkký 250 g hlin. fólia 25 % t.v.s.	106,8	107,7	112,3
Eidamská tehla /blok/ 45 % t. v. s.	107,2	106,5	108,9
Moravský bochník /blok/ 45 % t. v. s.	109,2	108,6	108,4
Tavené syry obsah tuku 45 % t. v. s.	107,2	105,0	104,7
Bryndza balená 250 g hlin. fólia	111,7	111,3	106,1
Mlieko sušené plnotučné 26 % 25 kg	106,7	106,6	-
Mlieko sušené odtučnené 25 kg	106,7	105,5	-
Mlieko sušené plnotučné 500 g *	-	-	115,1
Mlieko sušené odtučnené 500 g *	-	-	108,5
Priemerný index	106,8	106,5	107,8

Zdroj : ATIS

*hodnoty prerátané z inej gramáže (400 g, 125 g)

Vývoj cien mlieka v roku 1997

Zdroj : ATIS

Zahraničný obchod

Zahraničný obchod s mliekom a mliečnymi výrobkami je charakteristický uplatňovaním prebytkov mliečných výrobkov na zahraničných trhoch pomocou subvencií. Najvyššie dotácie v prepočte na liter mlieka boli vyplatené pri exporte výrobkov Čedar, Fetta. Naopak najnižšie dotácie boli vyplatené pri ex-

porte sušeného odtučneného mlieka. Celková situácia zahraničného obchodu s mliečnymi výrobkami je pre SR priaznivá, lebo za rok 1997 sme dosiahli kladné obchodné saldo. V podstatnej miere však na dosiahnutie priaznivého obchodného salda vplyva najmä výška exportných dotácií. Vývoz celkom sa

miernie zvýšil oproti roku 1996 a najviac sa naopak znížil, pričom v roku 1997 sa najviac vyvážajú syry a tvarohy (10,29 tis. t), sušené dovážalo mlieko a smotana nezahustené. Iná a zahustené mlieko (8,05 tis. t) a mlieko a situácia je však v obchodnom styku s ČR, kde smotana nezahustené (7,70 tis. t). Dovoz sa sa naše záporné saldo ešte viac prehĺbilo.

Zahraničný obchod január - december 1997

Kód	Položka	Dovoz				Vývoz				Saldo	
		1996		1997		1996		1997		1997	
		tis. ton	mil.Sk	tis. ton	mil.Sk	tis. ton	mil.Sk	tis. ton	mil.Sk	tis. ton	mil.Sk
0401	Mlieko, smotana nezahustená, nesladená										
	Celkovo	6,84	104,66	0,87	47,53	10,98	88,80	7,70	87,13	6,84	39,59
	- ČR	5,99	68,28	0,42	14,99	4,82	61,36	1,35	16,89	0,92	1,90
0402	Mlieko, smotana zahustená, sladená										
	Celkovo	3,32	220,69	3,14	207,71	8,03	393,05	8,05	381,97	4,91	174,26
	- ČR	3,27	215,57	3,13	207,22	1,05	24,26	1,03	23,58	-2,10	-183,64
0403	Cmar, mlieko, smotana kyslá, jogurt, kefír										
	Celkovo	3,86	120,34	4,61	143,20	0,12	4,31	0,04	1,87	-4,57	-141,33
	- ČR	2,66	79,79	3,50	101,35	0,03	0,57	0,00	0,16	-3,50	-101,19
0404	Srvátka, výrobky z mlieka zahustené sladené										
	Celkovo	0,03	2,17	0,02	1,21	2,40	4,96	3,18	5,89	3,16	4,68
	- ČR	0,03	2,13	0,02	1,15	0,00	0,00			-0,02	-1,15
0405	Maslo a iné tuky z mlieka										
	Celkovo	0,84	62,81	0,34	24,98	0,62	43,22	1,19	70,83	0,85	45,85
	- ČR	0,79	59,78	0,26	19,98	0,05	4,01	0,00	0,22	-0,26	-19,76
0406	Syry a tvaroh										
	Celkom	3,35	273,00	3,44	280,30	10,97	803,70	10,29	841,13	6,85	560,83
	-ČR	1,83	135,08	1,88	147,98	2,86	279,80	2,09	233,72	0,21	85,74
Spolu	Celkom	18,25	783,67	12,41	704,94	33,12	1338,04	30,44	1388,82	18,03	683,88
	-ČR	14,56	560,63	9,22	492,67	8,81	370,00	4,47	274,56	-4,75	-218,11

Zdroj : Colná štatistika

Očakávaný vývoj v roku 1998

V roku 1998 je v platnosti zvýšená pevná nákupná cena mlieka na 7,75 Sk/l pri tukovosti 3,6 % a obsahu bielkovín 32 g/l. V dôsledku tohto zvýšenia nákupnej ceny o 6,16 %, ako aj ďalších nákladových položiek, je možné predpokladať zvýšenie odbytových cien mlieka a mliečnych výrobkov o 4-6 %. V nadväznosti na to sa dá očakávať zvýšenie spotrebiteľských cien týchto výrobkov o 6-8 %, z čoho môže vyplývať pokles spotreby o 2-3 %. Zvýšenie spotrebiteľských cien vytvorí výhodnejšie podmienky na predaj importovaných mliečnych výrobkov z ČR a tretích krajín. Na zahranično-obchodnú bilanciu bude pravdepodobne mať negatívny vplyv aj postupné znižovanie dovoznej prirážky. O jej zavedení (vo výške 7 %) rozhodla vláda SR 21. júla 1997. Od 1. januára 1998 sa znížila dovozná prirážka zo 7 na 5 %. Na základe rozhodnutia Výboru pre platobné bilancie Svetovej obchodnej organizácie (WTO) by sa mala dovozná prirážka znížiť od 1. apríla na 3 % a od 1. októbra klesnúť na nulu.

Trh s obilninami

Osevné plochy obilnín majú stále rastúci trend. V porovnaní s rokom 1990 sa zväčšili o 31,9 tis. ha. Rovnaký trend má aj produkcia, ktorá v roku 1997 bola 3 810 tis. ton. V porovnaní s rokom 1990 sa zvýšila o 193 tis. ton. Trh s obilninami na Slovensku v roku 1997 ovplyvňovali viaceré činitele.

Medzi najdôležitejšie patril nedostatok finančných prostriedkov najmä na výživu a ochranu rastlín a poveternostné podmienky v čase žatvy, ktoré ovplyvnili kvalitu úrody.

Hlavným problémom v roku 1997 bola zhoršená kvalita obilnín, ktorú spôsobili nepriaznivé poveternostné podmienky, dlhotrvajúce dažde a záplavy. Oneskoril sa zber úrody, rozširovali sa hubové choroby, zvyšovali sa zberové straty. V niektorých oblastiach však prvovýrobcovia dosiahli rekordné úrody (pri pšenici 6 - 8 t/ha). Najviac kolísal obsah lepku, ale i pádové číslo. Lepok sa pohyboval v rozmedzí od 17 do 25 % a pádové číslo od 70 do 180 s. Kritériá na kvalitnú potravinársku pšenicu spĺňalo len 20 až 22 percent úrody. Iba v severnej časti Slovenska, vďaka neskoršiemu termínu dozrievania sa zachoval väčší podiel potravinárskej pšenice.

Ceny stúpajú pod tlakom dopytu po kvalitných potravinárskych obilninách

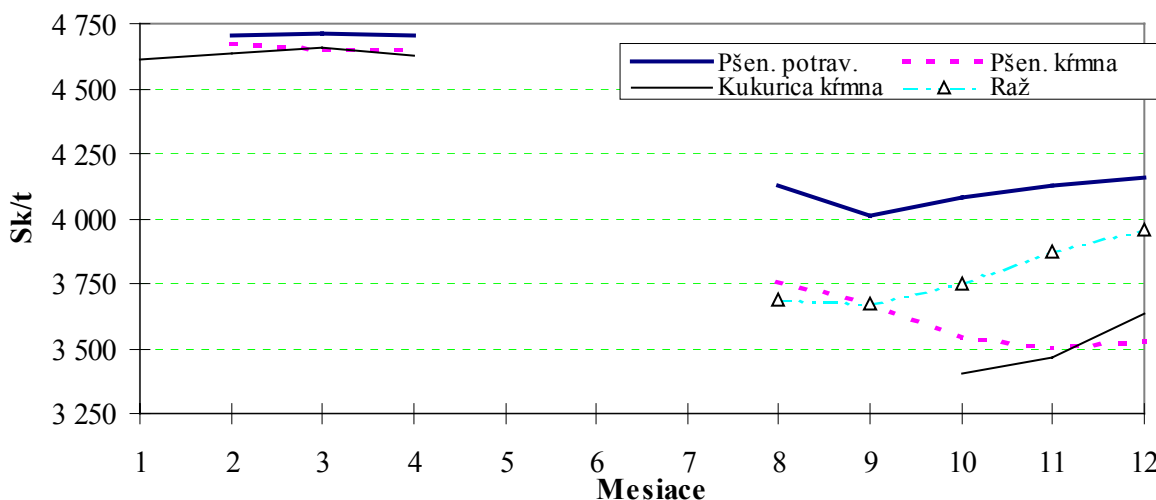
V prvom polroku 1997 bola ponuka potravinárskych obilnín dostatočná, ale dopyt bol najmä po krmných obilninách, ktorých cena bola pomerne vysoká. Z grafu vidieť, že z dôvodu nedostatku obilnín u producentov v mesiacoch máj - júl neboli hlásené informácie o cenách. V tom období bol trh zásobovaný zo Štátnych hmotných rezerv a zo Štátneho fondu trhovej regulácie.

V druhom polroku sa situácia zmenila. Ponuka potravinárskych obilnín s vyhovujúcimi parametrami bola nízka. Naopak, ponuka krmných obilnín sa veľmi zvýšila a v súvislosti s tým, nastal prudký pokles cien.

V roku 1997 bol nedostatok raže, trh stagnoval a začalo sa obchodovať až po žatve. Prehľad priemerných producentských cien obilnín je v tabuľke na str. 13.

Problematický bol nákup krmných obilnín, potrebných na celoročnú produkciu krmných zmesí spôsobený najmä nedostatkom finančných prostriedkov na konci roka.

Nákupné ceny obilnín od producentov v roku 1997

Zdroj: ATIS

Bilancia obilnín na Slovensku

	osevná plocha v ha	úroda v t/ha	produkcia v tis. t	celková ponuka v tis. t	konečné zásoby v tis. t
Pšenica					
1996-97	417,60	4,13	1 713,10	1 908,40	120,30
1997-98	415,00	4,69	1 948,40	2 068,70	68,70
Index	99,38	113,56	113,74	108,40	57,11
Jačmeň					
1996-97	228,70	3,18	718,10	897,90	103,20
1997-98	145,20	3,77	925,10	1 028,30	123,30
Index	63,49	118,55	128,83	114,52	119,48
Raž					
1996-97	29,00	2,49	71,40	126,90	33,20
1997-98	29,70	2,99	88,90	122,10	61,10
Index	102,41	120,08	124,51	96,22	184,04
Kukurica					
1996-97	128,70	5,75	750,00	837,60	206,00
1997-98	137,60	5,56	765,90	971,90	117,90
Index	106,92	96,70	102,12	116,03	57,23
Obilniny spolu					
1996-97	833,90	4,01	3 322,00	3 847,60	470,10
1997-98	857,27	4,45	3 810,60	4 280,70	391,70
Index	102,80	110,97	114,71	111,26	83,32

Zdroj : VÚEPP

Spotreba obilnín v hodnote múky

Spotreba obilnín v hodnote múky bola v roku 1997 107,0 kg na obyvateľa, v porovnaní s rokom 1996 sa zvýšila o 1 %. Odporúčané množstvo je v rozpätí 94 - 103 kg.

Prognóza na rok 1998 je 108 kg. Viac by sa malo konzumovať celozrnných, cereálnych výrobkov a produktov z tmavej múky na úkor pečiva z bielej múky.

Vplyv štátu na trh s obilninami

Pre trh s obilninami platia od roku 1997 novelizované "Opatrenia MP SR na podporu a organizovanie agrárneho trhu s obilninami" (Trhový poriadok).

Pre rok 1997 boli v septembri 1996 schválené Zásady zálohové nákupu potravinárskej pšenice z úrody roku 1997 a Zásady zálohového nákupu potravinárskej pšenice z úrody 1998.

V rámci opatrení na reguláciu trhu s obilninami Štátny fond trhovej regulácie SR

v priebehu roka 1997 uvoľnil 233,8 tis. ton potravinárskej pšenice a 3,4 tis. ton potravinárskej raže. Na preklenutie nedostatku kŕmnych obilnín ŠFTR SR uvoľnil 110 tis. ton pšenice, 22,2 tis. ton raže, 84,2 tis ton jačmeňa a 97,6 tis. ton kukurice.

Z úrody roku 1997 bolo nakúpených do zásob ŠFTR SR 92,9 tis. ton potravinárskej a 8,1 tis. ton kŕmnej pšenice.

Priemerné producentské ceny obilnín za rok 1997 v Sk/t

Názov produktu	Zso	Sso	Vso	Min. cena	Max. cena	SR
Potravinárska pšenica	4 286,-	4 257,-	4 255,-	3 950,-	4 700,-	4 266,-
Krmná pšenica	3 607,-	3 599,-	3 579,-	3 200,-	3 800,-	3 595,-
Triticale	3 657,-	3 643,-	3 641,-	3 500,-	3 680,-	3 647,-
Sladovnícky jačmeň	4 160,-	4 075,-	3 845,-	3 950,-	4 500,-	4 039,-
Krmný jačmeň	3 874,-	3 919,-	3 867,-	3 350,-	3 830,-	3 886,-
Raž	3 788,-	3 761,-	3 742,-	3 400,-	4 300,-	3 763,-
Krmný ovos	3 400,-	3 439,-	3 369,-	3 330,-	3 700,-	3 400,-
Priemyselná kukurica	4 112,-	4 087,-	4 074,-	3 400,-	4 300,-	4 091,-

Zdroj: ATIS

Situácia na svetovom trhu s obilninami

V rámci najnovšej správy o trhu s obilninami odhaduje Medzinárodná rada pre obilniny (IGC) svetovú úrodu obilnín v rokoch

1997/98 na 1,480 miliárd ton. Z toho kukurica, jačmeň, ovos, cirok, proso, Triticale, raž a obilná miešanka predstavujú 901 mil. ton.

Zahraničný obchod

V oblasti zahraničného obchodu s obilninami nadobudla platnosť nová vyhláška o podmienkach udeľovania úradného povolenia na dovoz a vývoz tovarov a služieb. Táto úprava okrem iného stanovuje neautomatické licencie nielen pre vývoz pšeničných múk

a múk zo súraže, ale aj pre iné obilné múky. Okrem toho pre vývoz do ČR ukladá uplatňovať automatické licencie pre všetky otruby, pokrutiny, šroty a krmné zmesi. Všetky obilniny, okrem kukurice mali v roku 1997 záporné saldo.

	Dovoz				Vývoz				Saldo			
	1996		1997		1996		1997		1996		1997	
	Netto hm.	OP	Netto hm.	OP	Netto hm.	FCO	Netto hm.	FCO	Netto hm.	FCO	Netto hm.	FCO
Pšenica	15 375	98 455	129 593	693 791	11 205	58 112	26 312	97 956	-4 170	-40 342	-103 281	-595 835
Kukurica	2 908	172 567	4 077	256 059	5 916	159 526	59 875	415 880	3 008	-13 041	55 798	159 822
Jačmeň	76 026	375 425	76 507	389 246	2 020	13 825	45	445	-74 006	-361 600	-76 462	-388 801
Raž	34 913	173 704	15 913	85 379	24	146	0	0	-34 889	-173 557	-15 913	-85 379
Ovos	152	1 066	270	1 776	0	1	0	0	-152	-1 066	-270	-1 776
Triticale	2	61	6	122	154	1 148	0	0	152	1 087	-6	-122

Zdroj: Colná štatistika

Očakávaný vývoj v roku 1998

Predpokladáme, že v roku 1998 budú osevné plochy v SR 876,7 tis. ha. Celkovú produkciu obilnín vrátane kukurice odhadujeme na 4 057 tis. ton. V roku 1998 očakávame približne o 13,7 % vyššiu produkciu pšenice ako v predchádzajúcom roku. Nárast cien predpokladáme len pri potravinárskej pšenici, ktorej je nedostatok a očakávame jej dovoz v objeme približne 100 tis. ton. Pri krmných obilninách by sa ceny mali udržať na úrovni roku 1997.

Konkurenčné prostredie na trhu s obilninami by malo zabrániť nadmernému zvyšovaniu cien obilnín a múk. Na trhu sa udržia len tí spracovatelia, ktorí kladú dôraz na kvalitu múk a na dobré, vzájomne výhodné partnerské vzťahy medzi prvovýrobcami a spracovateľmi. K tomu by mala prispieť aj novela zákona o skladoch, skladiskových a záložných listoch, od ktorej sa očakáva zjednotenie tovarových a finančných tokov.

Trh so zemiakmi

V roku 1997 bolo vysadených 32,6 tis. ha zemiakov. Z toho 28 434 ha konzumných a priemyselných zemiakov a 4 200 ha množiteľských plôch, čo je v porovnaní s rokom 1996 pokles o 8 197 ha. Znižovanie plôch zemiakov sa prejavuje najmä u väčších pestovateľov. Tí pestovatelia, ktorým v roku 1996 efektívnosť výroby zemiakov nepokryla ani náklady na sadbu, sa snažili znižovaním plôch eliminovať odbytové riziko.

Celkovú produkciu v roku 1997 odhadujeme na 531 tis. ton, pri priemernej úrode 16,3 t/ha. Vzhľadom na to, že domáca produkcia bola dobrá, komoditná rada pre zemiaky neodporúčala povoliť dovoz zemiakov.

Zberové plochy **skorých zemiakov** v roku 1997 sa znížili na 4 618 ha, t. j. o 2,6 % v porovnaní s rokom 1996. Produkciu odhadujeme na 60 tis. ton a priemernú úrodu na 13 t/ha. Nadmerné vlhko v súvislosti s povodňami a prudkými dažďami v júni a v júli malo vplyv na šírenie chorôb a oneskorenie zberu skorých odrôd zemiakov. Najmä na chemicky neošetrovaných porastoch sa rozšírovala plesň zemiaková.

Zberové plochy **ostatných konzumných zemiakov** postupne klesajú. V roku 1997 bolo vysadených 23 816 hektárov ostatných konzumných zemiakov. Tento pokles spôso-

bili predovšetkým odbytové problémy v roku 1996. Produkciu ostatných konzumných zemiakov v roku 1997 odhadujeme na úrovni 441,5 tisíc ton a priemernú hektárovú úrodu na 18,54 t/ha.

Ponuka kvalitných zemiakov prevyšovala dopyt

Kritická situácia bola v odbyte sadbových zemiakov z produkčných plôch na Slovensku. Ťažko sa predávala drahá zemiaková sadba pre veľkopestovateľov. Hlavnou príčinou tejto nepriaznivej situácie bol nedostatok finančných prostriedkov pestovateľov tejto dôležitej komodity.

Tento stav prehlbuje i skutočnosť, že producenti zemiakov nemohli čerpať finančné prostriedky na nákup sadby už v závere kalendárneho roka. V predchádzajúcich rokoch bola takmer celá potreba zemiakovej sadby koncom roka zakontrahovaná a producentom boli zálohovo uhradené finančné prostriedky.

Ponuka odrôd bola dostatočná - *Eta, Impala, Koruna, Resy a Rosara, Agria, Albína, Folva, Lipta, a Santé*. Najlepší odbyt bol zaznamenaný pri odrode *Rosara, Eta a Resy, Albína, Lipta, a Santé*.

Ceny zemiakov

V roku 1997 stúpili všetky ceny zemiakov v porovnaní s rokom 1996.

Producentské ceny mierne stúpili v porovnaní s rokom 1996 o 6,7 %. Odbytové ceny

od producentov konzumných zemiakov závisia od ponuky a dopytu na trhu. V roku 1997 sa pohybovali v rozpätí 3,80 - 5,50 Sk/kg.

Pri skorých konzumných zemiakoch sa ceny pohybovali v rozpätí 5,70 - 15,20 Sk/kg.

Veľkoobchodné ceny skorých zemiakov vzrástli o 12 % v porovnaní s rokom 1996.

Spotrebiteľské ceny zemiakov vzrástli v porovnaní s rokom 1996 o 18 % pri skorých odrodách a o 13 % pri neskorých odrodách.

Spotrebiteľské ceny skorých konzumných zemiakov roku 1997 v Sk/kg

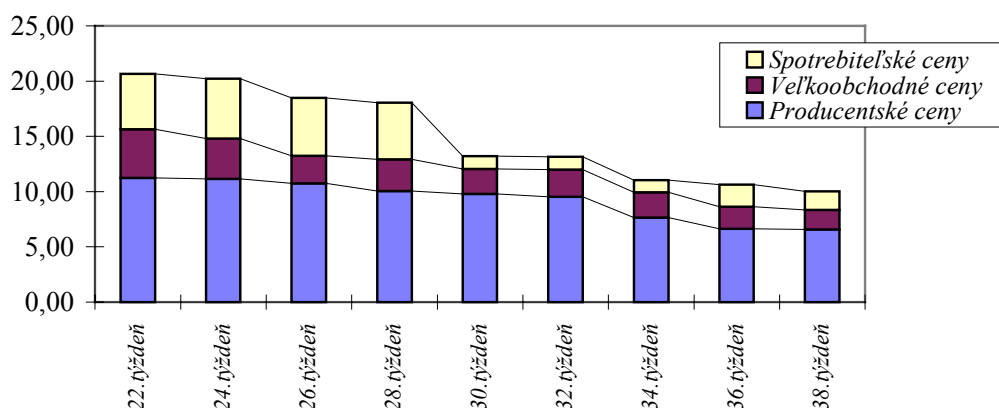
mesiac	1-kg balenie	3-kg balenie
jún	20,12	62,86
júl	13,58	40,61
august	8,72	21,84

Zdroj: Združenie slovenských spotrebiteľov

Odbytové ceny producentov skorých konzumných zemiakov roku 1997 v Sk/t

mesiac/odroda	ETA	RESY	ROSARA	SR
jún	11 200	11 905	12 800	11 980
júl	8 270	8 320	8 800	8 460
august	5 730	5 760	6 500	5 990

Zdroj: ATIS

Prehľad cien skorých zemiakov v 25 kg vreciach za rok 1997 v Sk/kg

Zdroj: ATIS

Spotreba zemiakov stále stúpa

Spotreba zemiakov na obyvateľa sa zvýšila z 78,4 kg v roku 1996 na 79,5 kg v roku 1997.

Odporúčaná spotreba je v rozpätí 87,5-95 kg. Prognóza tohto množstva na rok 1998 je 80 kg.

Zahraničný obchod

V roku 1997 sa doviezlo do SR spolu 3 773 ton zemiakov v hodnote 33,7 mil. Sk. Z toho dovoz sadbových zemiakov sa realizoval v objeme 2 841 ton v hodnote 25,7 mil. Sk. Vývoz zo SR predstavoval iba 225 ton prevažne konzumných zemiakov v hodnote

819 mil. Sk. Na zápornom salde pri dovozoch zemiakov sa najviac podieľa dovoz sadbových zemiakov. Dovozy neskorých zemiakov je vzhľadom na dostatočnú colnú ochranu minimálny.

Očakávaný vývoj v roku 1998

Ponuka zemiakov z domácej produkcie v zimnom období by mala byť dostatočná. V jarných mesiacoch očakávame mierny nedostatok spôsobený najmä nevhodným uskladnením zemiakov. Dopyt bude pokrytý dovozom skorých zemiakov.

V roku 1998 nepredpokladáme výraznejšie zmeny vo výmere pestovateľských plôch zemiakov, ktoré budú asi 38,6 tis. ha. Produkcia by mala dosiahnuť 668 tis. ton pri priemernej úrode 17,3 t/ha. Výmeru skorých zemiakov odhadujeme na 4 600 ha a produkciu na 64,4 tis. ton. Predpokladáme, že ceny konzumných zemiakov mierne stúpnu.

Trh s ovocím

Úrody viacerých druhov ovocia v roku 1997 veľmi negatívne ovplyvnili poveternostné podmienky. Silné mrazy poškodili úrodu broskýň a marhúľ. V niektorých oblastiach južného Slovenska zmrzli takmer všetky ovocné stromy. Ovocné stromy kvitli bohato, ale vzhľadom na mimoriadne chladné počasie ostali neopelené. Nadmerné vlhko v súvislosti s povodňami a prudkými dažďami spôsobilo rozširovanie hubových chorôb v ovocných sadoch na východnom Slovensku

Produkcia ovocia stagnuje

Dosahovaná ročná výroba 140 až 145 tisíc ton nestačí. Súčasná výmera ovocných sádov je asi 17 800 ha, z toho približne 6 900 ha intenzívnych. Výmera intenzívnych ovocných sádov sa od roku 1992 znížila asi o 24 %. Objem produkcie v roku 1996 predstavoval 145,6 tis. ton ovocia. Táto skutočnosť sa prejavila na zvýšených dovozoch ovocia mierneho pásma, ktorý dosiahol v roku 1996 objem 43,7 tis. ton v hodnote 567 mil. Sk, čo predstavuje 30 % domácej výroby. V roku 1996 sa na Slovensko doviezlo 86,5 tis. ton jablák, hoci úroda bola veľmi dobrá. V roku 1997 sa produkcia ovocia znížila asi na 140 tis. ton. Dovoz predstavoval 179,6 tis. ton ovocia v hodnote 3 180 mil. Sk, z toho 24,4 ton jablák v hodnote 272 mil. Sk. Taktiež by sa mohol obmedziť aj dovoz drobného ovocia. Napríklad z Poľska dovážame jahody, ktoré sú oveľa drahšie ako dopestované na Slovensku, napriek tomu, že drobné ovocie je nevhodné na transport. Ak by sme ovocie dokázali lepšie spracovať či uskladniť, dopestovať ho nie je najväčším problémom.

Na riešenie tejto situácie schválilo MP SR v roku 1995 Rozvojový program ovocinárstva na Slovensku. V tomto programe sa uvažuje do roku 2005 zabezpečiť obnovu 4 450 ha sádov a novú výsadbu na ploche 2 000 ha. V roku 1996 sa začala a dotačne podporila výsadba 490 ha ovocných sádov v objeme takmer 37 miliónov Sk. V roku 1997 sa poskytli dotácie na pokračujúce investície a výsadbu 419 ha sádov v celkovom objeme 83 mil. Sk.

Spotreba nižšia ako vo vyspelých štátoch

Súčasná spotreba ovocia v SR je asi 69 kg na obyvateľa za rok. Nedosahuje však odporúčané množstvo 78 - 94 kg. V porovnaní s rokom 1989 sa zvýšila o 9 kg, ale od roku 1995 stagnuje. Na celkovej spotrebe ovocia sa podieľa južné ovocie 30 %, z toho citrusové plody predstavujú 15,2 %. Spotreba ovocia by sa mala zvýšiť o 35 až 40 %. Roku 1994 bola spotreba ovocia v EÚ 122,7 kg na obyvateľa, v súčasnosti dosahuje až 145 kg.

Fytokaranténne opatrenia

V záujme ochrany územia SR pred zavlečením škodlivých organizmov na naše územie, vyhlásil ÚKSÚP opatrenia a od 8. 9. 1997 zrušil všetky povolenia na dovoz sliviek vydané na tretí štvrtrok 1997. Z dôvodu minimalizácie možného zavlečenia spály ružovitých, ktorá sa vyskytuje v okolitých štátoch, ÚKSÚP vydal zákaz dovozu jablák, hrušiek a dulí do SR, ktorý nadobudol platnosť 10. 9. 1997.

Napriek vyššej úrode jablák sa ceny udržali

Úrody jablák v roku 1997 boli vyššie ako vlani. V intenzívnych sadoch ovocinári pozbierali asi 40 tis. ton jablák, to znamená približne 50 až 55 % z našej celkovej ročnej spotreby. Na samozásobenie pripadlo ďalších 40 tis. ton. Väčšina pestovateľov nemala problémy s odbytom aj v súvislosti s obmedzením dovozu. Najmä však tí, ktorí veľmi pružne zareagovali na požiadavky trhu a balili kvalitné jablká požadovaných odrôd Idared, Jonagold, Golden Delicious a Gloster do nevratných obalov. Treba však brať do úvahy aj to, že slovenskí pestovatelia nedokážu pokryť našu celoročnú potrebu jablák. Príčiny sú v nedostatočnej výmere intenzívnych sádov, no najmä v absencii vhodných skladovacích kapacít. Podľa prepočtov odborníkov by sme na Slovensku potrebovali sklady na uskladnenie približne 35 až 40 tis. ton jablák. Musia to však byť sklady s riadenou mikroklimou, s triediacimi a baliacimi linkami, kde by sa udržala požadovaná kvalita uskladnených jablák až do novej úrody.

Ceny jablák

Ceny zimných jablák 1. triedy od producentov sa pohybovali v závislosti od odrody od 4,70 do 18,80 Sk/kg (z úrody 1996) a od 5,40 do 16,- Sk/kg (z úrody 1997). Jablká z domácej produkcie sa vo veľkoobchode predávali od 8,- do 25,- Sk/kg, z importu od 9,80 do 37,- Sk/kg, v maloobchode spotrebiteľia nakupovali od 12,- do 46,- Sk/kg.

Pri odrode Idared sa ceny od producentov pohybovali od 9,60 do 18,- Sk/kg (z úrody 1996) a od 5,40 do 16,- Sk/kg (z úrody 1997), pri odrode Golden Delicious od 9,- do 10,- Sk/kg (z úrody 1996) a od 5,40 do 15,- Sk/kg (z úrody 1997). Okrem týchto odrôd boli v ponuke aj odrody Jonathan, Spartan, Šampion, Starkrimson, Jonagold, Braeburn, Jonagored a Fuji.

Ceny letných jablák od producentov sa pohybovali od 4,20 do 16,50 Sk /kg, vo veľkoob-

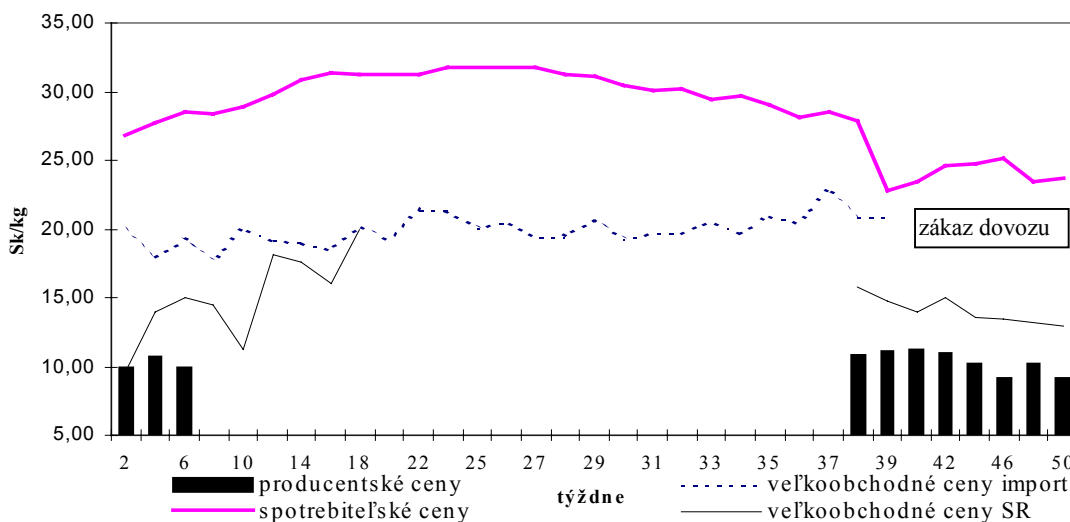
chode od 8,- do 18 Sk/kg. V čase, keď bola na trhu ponuka letných jablák vyššia ako dopyt, vo veľkoobchode sa predávali aj dovezené zimné jablká, ktorých maximálna cena dosiahla hodnotu 30,- Sk/kg, pričom maximálna spotrebiteľská cena bola až 42,- Sk/kg.

Ceny jesenných jablák od producentov sa pohybovali od 6,60 do 15,- Sk/kg, vo veľkoobchode sa predávali po 12,- Sk/kg. Veľkoobchodníci však neprejavovali o tieto jablká záujem, pretože nespĺňali kritériá kvality, pozbovej úpravy a balenia.

Ceny priemyselných jablák sa pohybovali od 1,50 do 2,80 Sk/kg. Producenti mali veľké problémy s odbytom týchto jablák.

Vývoj priemerných cien reprezentatívnej odrody Golden Delicious na všetkých sledovaných úrovniach predaja znázorňuje graf.

Vývoj cien jablák odrody Golden Delicious v roku 1997

Zdroj: ATIS

Dopyt vyšší ako ponuka

Pri väčšine druhov ovocia bola z dôvodu nízkych úrod ponuka nedostatočná. To sa odrazilo na vývoji cien, ktoré sa v porovnaní s rokom 1996 zvýšili. Ceny niektorých druhov ovocia na všetkých úrovniach predaja uvádza tabuľka 1.

Drobné ovocie. Nadmerné vlhko v súvislosti s povodňami a prudkými dažďami v júni a júli na východnom Slovensku spôsobilo, že pro-

dukcia jahôd, ríbezlí a malín bola nízka. Producenti väčšinu úrody predali konzervárňam na spracovanie, takže k spotrebiteľovi sa dostalo len minimálne množstvo. Ponuka bola oveľa nižšia ako dopyt. Ceny boli vysoké, najmä pri jahodách a malinách a u producentov dosahovali až 35,- Sk/kg.

Čerešne a višne. Produkcia bola nedosta- točná, hlavnou príčinou bolo nedostatočné o- pelenie, ktoré spôsobili jarné mrazy. Veľké množstvo višní pohnilo na stromoch, pretože v čase zrelosti sa nemohli kvôli nepriaznivému počasiu obrať. Ponuka *višní* bola oveľa nižšia ako dopyt, najmä mraziarne prejavovali záujem o tento druh ovocia. Ceny od producentov boli vysoké, dosahovali úroveň 18,80 Sk/kg. Ich ce- na sa v porovnaní s rokom 1996 zvýšila o 2,80 Sk/kg. Pri *čerešniach* sa minimálna cena v po- rovnaní s rokom 1996 zvýšila až o 9,10 Sk/kg. Vo veľkoobchode sa čerešne a višne nepredá- vali. z dôvodu krátkej trvanlivosti tohto ovocia a nedostatočných chladiarenských kapacít skladov.

Marhule a broskyne. Januárové mrazy, kto- ré na juhu Slovenska dosiahli až -25 °C, po- škodili úrodu marhúľ a broskýň. Marhule boli na 50 %, broskyne dokonca na 70 % zmrznuté. Broskyne a marhule v stredných polohách

kvitli až neskôr, takže v týchto oblastiach boli úrody o niečo lepšie. Produkcia *marhúľ* bola nízka. Dopyt bol vyšší ako ponuka. Maximálna ceny od producentov bola 24,40 Sk/kg. V po- rovnaní s rokom 1996 bola vyššia o 10,20 Sk/kg. Produkcia *broskýň* bola veľmi nízka. Dopyt vo veľkej miere prevyšoval ponuku. To sa odrazilo na zvýšení cien u producentov až na 30,- Sk/kg.

Slivky. Produkcia bola dobrá, tí producenti, ktorí majú veľké sady a dosiahli veľmi dobré ú- rody mali problémy s odbytom. Veľkoobchod neprejavoval dostatočný záujem, podobne ani konzervárne, takže značná časť produkcie sa použila na spracovanie ako neštandardné za veľmi nízke ceny, ktoré často nepokryli ani vý- robné náklady. Mnohí producenti boli dokonca nútení nechať časť úrody na stromoch. Skoršie odrody sliviek sa predávali po 18,- Sk/kg, no cena postupne klesala až padla na 6,- Sk/kg.

Ceny niektorých druhov ovocia v roku 1997
Tab. 1

Druh	C E N Y							
	od producentov		vo veľkoobchode		veľkoobch. import		v maloobchode	
	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Jahody	14,10	35,00	24,60	210,00	-	-	26,00	76,00
Červ. ríbezle	11,80	16,00	-	-	-	-	-	-
Čier. ríbezle	13,00	17,00	-	-	-	-	-	-
Egreše	14,00	22,00	-	-	-	-	-	-
Maliny	24,00	28,20	-	-	-	-	-	-
Čerešne	14,10	21,00	-	-	-	-	15,00	65,00
Višne	12,00	18,80	-	-	-	-	-	-
Marhule	11,30	24,40	12,00	25,30	40,00	113,00	16,00	38,00
Broskyne	12,00	30,00	14,00	39,00	25,00	146,00	21,00	110,00
Slivky	6,00	18,00	7,00	21,00	12,50	125,00	10,00	98,00

Zdroj: ATIS
Poznámka: - tovar sa v obchodnej sieti nerealizoval

Pasívne saldo zahraničného obchodu

Zvýšenou produkciou ovocia mierneho pásma, ktoré je možné dopestovať u nás, sa vytvárajú možnosti postupného obmedzenia dovozu a zníženia pasívneho salda zahranično- obchodnej bilancie SR. V roku 1997 sa na Slo- vensko doviezlo 179,6 tis. ton ovocia, z toho 24,4 tis. ton predstavovali jablká, ktorých do- voz sa porovnaní s rokom 1996 znížil

o 62,1 tis. ton, t. j. klesol takmer o 72 %. V roku 1997 sa doviezlo 65,8 tis. ton banánov, t. j. asi o 20 % menej ako v roku 1996. Dovoz citrusových plodov predstavoval 61,8 tis. ton, z toho 25,3 tis. ton pomarančov a 21,7 tis. ton mandarínok. Pri čerešniach, višniach, mali- nách, čiernych a červených ríbezliach sa do- siahlo aktívne saldo zahraničného obchodu.

Bilancia zahraničného obchodu SR s ovocím

	1996		1997		97/96	
	FCO v mil. Sk	Množstvo v tis. t	FCO v mil. Sk	Množstvo v tis. t	Hodnota	Množstvo
Export	469,7	78,5	484,0	39,7	103,1 %	50,6 %
Import	3 171,7	257,4	3 179,7	179,6	100,2 %	69,8 %
Saldo	-2 702,0	-178,9	-2 470,9	-139,9	91,4 %	78,2 %

Zdroj : Colná štatistika

Očakávaný vývoj v roku 1998

Predpokladáme, že sa hektárové výmery intenzívnych ovocných sádov v roku 1998 zvýšia. Produkcia jabĺk z rodiacich intenzívnych sádov by mala mať rovnako stúpajúcu tendenciu. Celková produkcia ovocia však bude stagnovať, prognóza je 140 tis. ton. Možno očakávať zvýšenie cien niektorých druhov ovocia, napríklad višní, ktoré sa veľmi dobre realizujú na trhu. Ceny jabĺk by mali byť stabilizované.

Problémy sú však v oblasti marketingu. V júli 1997 MP SR schválilo návrh na zabezpečenie pozberovej úpravy, uskladnenia a distribúcie ovocia pre spotrebiteľský trh a spracovateľský priemysel. Na podporu uvedeného programu sa poskytnú dotácie na rekonštrukciu, modernizáciu a výstavbu nových skladov s kontrolovanou atmosférou, triediacimi a baliacimi linkami a linkami na prípravu polotovarov.

Znovu sa pripravuje vybudovanie veľkoobchodnej tržnice v Bratislave, ktorá by zlepšila odbytové možnosti pre pestovateľov.

Na riešenie tak výrobných, ako aj odbytových problémov treba dotačne podporovať vytváranie pestovateľsko-marketingových organizácií, ktoré budú distribuovať tovar v obchodnom reťazci. Tieto organizácie, vybavené skladovacími priestormi by mali združovať pestovateľov, zabezpečovať kvalitu produktov, pozberovú úpravu, balenie, posilniť trhovú pozíciu pestovateľov, trhové informácie, propagáciu, distribučnú sieť a vývoj cien.

Trh so zeleninou 1997
Zložitá situácia zeleninárstva na Slovensku

Zlé poveternostné podmienky negatívne ovplyvnili produkciu zeleniny v roku 1997. Mnoho podnikov, najmä na severe a východe Slovenska s dlhoročnou tradíciou v pestovaní zeleniny sa dostalo do zložitej situácie. Príčinami boli neochota odberateľov podpísať záväzné zmluvy a znižovanie nákupných cien hlboko pod hranicu pestovateľskej rentability. V roku 1997 prevládal extenzívny spôsob pestovania zeleniny, nedostatočná koordinácia a nekonceptnosť v organizácii pestovania plodín medzi jednotlivými producentmi, nízka úroveň marketingu a poradenstva. Nepriaznivú situáciu zeleninárskych podnikov zapríčiňoval aj úpadok domácich spracovateľských podnikov, najmä vo východoslovenskom regióne.

Vysoká spotreba práce pri pestovaní zeleniny, vysoké náklady, chýbajúci kapitál, a vysoké úrokové miery na zelené úvery, nekompletnosť riešenia spracovateľských liniek, ako aj problémy odbytu a nízke nákupné ceny spôsobujú, že na-

priek nárastu plôch produkcia zeleniny od roku 1989 klesla o 20 - 25 %. Osevná plocha podľa súpisu plôch dosiahla v roku 1997 viac ako 40 tis. ha, čo je zvýšenie o 9 tis. ha v porovnaní s rokom 1989. V roku 1997 sa urodilo takmer toľko zeleniny ako v roku 1989 (560 tis. ton), pričom priemerná produkcia klesla viac ako o 4 t/ha. Skladovacie kapacity v objeme 59 tis. ton nie sú dostatočujúce.

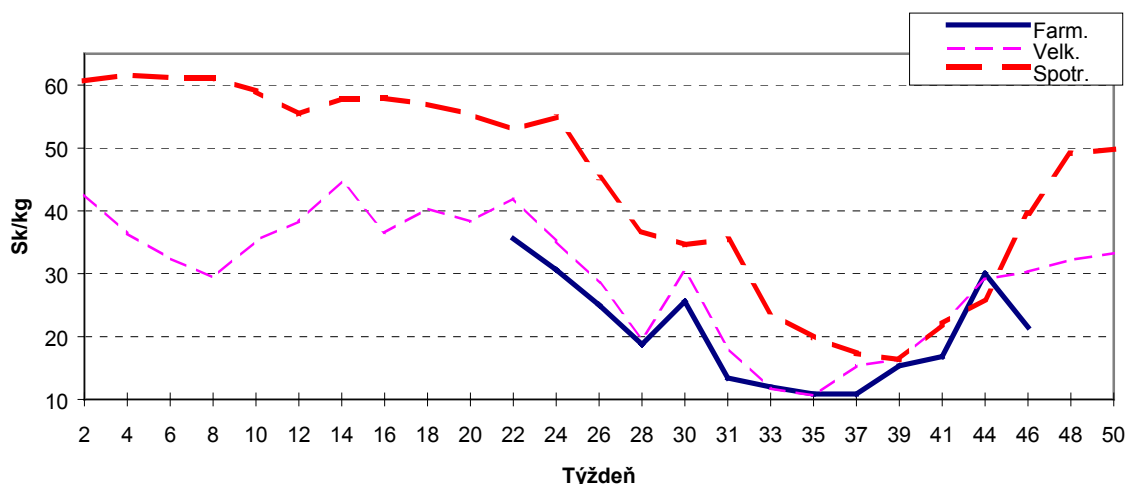
Spotreba zeleniny na Slovensku

Na Slovensku sa konzumuje 106 kg zeleniny na obyvateľa ročne, z toho 90 kg čerstvej. Prognóza na rok 1998 je spotreba 109 kg na obyvateľa. Odporúčané množstvo je 125 kg, pričom v EÚ v roku 1994 bola spotreba zeleniny 120,6 kg na obyvateľa. Na Slovensku sa spotreba vyznačuje veľkou kolísavosťou, najmä v období zima - jar. Bude potrebné zlepšiť štruktúru a sortiment, hľadať cestu na krytie sezónneho nedostatku a zvýšiť spotrebu skorej zeleniny.

Cenotvorba

Cenotvorba je ovplyvnená ponukami zahraničných dodávateľov, dopytom a ponukou. Informácie o produkcii, ponuke a zásobách sú nedostatočné, čo negatívne vplýva na tvorbu cien. Ceny zeleniny mimo hlavnú sezónu bývajú v mnohých prípadoch pre pestovateľa zaujím-

vejšie. Nákupcovia vykupujú zeleninu od domácich producentov za minimálne ceny, pričom sa často odvolávajú na nízke ceny dovezenej zeleniny. Zákazníkom však predávajú zeleninu za ceny oveľa vyššie, pričom najvyššia miera zisku je v maloobchode, čo možno dokumentovať grafom.

Vývoj odbytových cien rajčiakov v r. 1997

Zdroj ATIS

Zahraničný obchod

Liberalizáciou zahraničného obchodu vzniklo množstvo firiem, ktoré sa zaoberajú dovozom a vývozom zeleniny. Mnohé z nich nemajú vlastné sklady, dopravu a stabilnú distribučnú sieť.

Podiel zeleniny na celkovom zahraničnom obchode je síce relatívne nízky (0,2 % dovoz a 0,1% vývoz), ale dôležité je aktívne saldo, ktoré dosahu-

je. Za posledné dva roky došlo však k výraznému zvýšeniu dovozov, čo negatívne ovplyvnilo výšku salda zahraničného obchodu, ktorá klesla v porovnaní s rokom 1996 o 65,00 % a v roku 1997 dosiahla iba 166 mil. Sk vo FCO a 112,6 mil Sk v OP (Tab.1).

Bilancia zahraničného obchodu SR so zeleninou
Tab.1

	1996		1997		97/96	
	FCO mil. Sk	tis.t.	FCO mil. Sk	tis.t.	Hodnota	Množstvo
Export	781,8	52,4	882,0	72,0	112,8%	137,4%
Import	411,0	34,5	715,7	54,2	174,1%	157,0%
Saldo	370,9	17,8	166,3	17,7	44,9%	99,4%

Zdroj : Colná štatistika

Výsledné údaje by však mohli byť podstatne lepšie, keby sa nerealizovali dovozy plodín, ktoré vieme na Slovensku dopestovať (Tab.2).

Položky znižujúce aktívne saldo, ktoré je možné pestovať v SR
Tab.2

	Hmotnosť v t.	OP v tis. Sk	FCO v tis. Sk
Cibuľa	-6 432	-75 577	-68 350
Kapusta	-9 910	-63 654	-55 237
Mrkva	-1 606	-12 881	-7 171
Spolu	-17 949	-152 114	-130 759

Zdroj : Colná štatistika

Vývoz zeleniny je najčastejší do ČR, ktorá bola tradičným odberateľom našej zeleniny. Tento vývoz má z roka na rok klesajúcu tendenciu pre nízku konkurencieschopnosť najmä z dôvodov nevhodného balenia a nerovnomerných dodávok. Dôkazom, že v prípade premyslenej koncepcie je

export zaujímavý, je vývoz špargle, ktorý má stúpajúcu tendenciu.

Dovoz zeleniny do SR je motivovaný najmä nedostatkom niektorých produktov, hlavne v mimosezónnom období, nízkou kvalitou produktov domácej výroby a ich balenia.

Vývoj cien niektorých druhov zeleniny v roku 1997

Koreňovej zeleniny, najmä petržlenu sa v roku 1997 urodilo menej ako minulý rok, preto sa predávala o niečo lepšie ako v predchádzajúcom roku. V súčasnosti (január 1998) sa už prejavuje výrazný nedostatok domácej koreňovej zeleniny. V niektorých oblastiach bol v čase hlavnej sezóny prechodný nedostatok kalerábu z domácej produkcie. Rýchlený kaleráb z dovozu sa však predával takmer po celý rok. Nedostatok domáceho petržlenu a zeleru, ktorý pretrváva už dlhodobo, nahrádzajú dovozy. Producenti vo väčšine prípadov kvalitou ani pozberovou úpravou a balením svojej produkcie nedokážu konkurovať dovozom. V porovnaní s predchádzajúcim rokom sa ceny koreňovej zeleniny v podstate nezmenili (Tab.3).

Hľúbovej zeleniny sa tak isto urodilo menej. Prebytok bol len skorej kapusty hlávkovej bielej v letnom období najmä na juhozápadnom Slovensku. V tom čase bola na trhu aj skorá kapusta z dovozu, takže naši producenti mali problémy s odbytom. Pri porovnaní producentských, veľkoobchodných aj spotrebiteľských cien hlúbovej zeleniny sme zistili, že v roku 1997 boli ceny nižšie o 0,20 - 12,80 Sk/kg ako v roku 1996. Ponuka karfiolu nestačila pokryť dopyt. Ceny boli pomerne vysoké. Ponuka brokolice z domácej produkcie bola skôr výnimkou.

Úrodu **plodovej zeleniny** tiež ovplyvnilo nepriaznivé počasie. Rýchlené rajčiaky sa na trh dostali až v máji. Úroda rajčiakov pestovaných v poľných podmienkach bola v porovnaní s predchádzajúcim rokom nižšia. Podniky, ktoré pestovali rajčiaky v hydroponii, mali úrodu vyššiu ako v minulom roku.

Producentské ceny rýchlených rajčiakov v máji boli až 44,80 Sk/kg a postupne klesli na 10,10 Sk/kg. V porovnaní s rokom 1996 boli májové rajčiaky v roku 1997 o 16,80 Sk/kg drahšie ako v roku 1996. (Na porovnanie - v roku 1996 boli

na trhu prvé rajčiaky z domácej produkcie už v marci.)

Papriky zeleninovej sa tiež urodilo menej, v niektorých oblastiach len 20 % - 50 % z minuloročnej úrody.

Produkcia a ceny uhoriek šalátových veľmi kolísali v závislosti od nestáleho počasia. Na začiatku sezóny v niektorých pestovateľských oblastiach ponuka prevyšovala dopyt, pričom ceny klesali, daždivé počasie však zapríčinilo vznik plesní a tým celkovo nižšiu úrodu, takže ceny opäť stúpili.

Pri **cibuľovej zelenine** sa prejavil už tradičný nedostatok póru z domácej produkcie. Úroda cibule na Slovensku bola napriek nepriaznivému počasiu dobrá, len mnohí pestovatelia ju pod vplyvom skúsenosti z nadúrody v roku 1996 nepestovali, takže na domácom trhu jej v konečnom dôsledku bolo málo. Nedostatok cibule v celosvetovom meradle sa v súčasnosti (rok 1998) prejavuje vo vysokých cenách, ktoré podľa predpokladov odborníkov dosiahnu vo veľkoobchode hodnotu 30,00 až 35,00 Sk/kg. Producentské ceny cibule boli v roku 1997 od 6,00 - 14,70 Sk/kg, veľkoobchodné od 7,20 - 16,30 Sk/kg. (V roku 1996 sa producentské ceny cibule pohybovali od 4,40 - 8,00 Sk/kg a veľkoobchodné od 5,50 - 10,00 Sk/kg).

Cesnaku sa v roku 1997 urodilo menej, pestovatelia sa už tradične zameriavajú na skoré letné a jesenné odrody, ktoré sú lepšie finančne ohodnotené, ale na zimné uskladnenie sú nevhodné.

Úroda **listovej zeleniny** bola nízka, šalátu hlávkového a kapusty pekinskej bola počas celej sezóny nedostatočná, kapusta pekinská nemá u nás dostatočnú pestovateľskú tradíciu. Na trhu sa nedostatok nahrádza tovarom z dovozu takmer po celý rok.

Ceny niektorých druhov zeleniny 1997
Tab.3

Druh	C E N Y							
	producentské		veľkoobchodné		veľkoobch. import		spotrebiteľské	
	min.	max.	min.	max.	min.	max.	min.	max.
Mrkva	4,20	8,60	6,80	11,00	8,50	15,80	13,20	23,40
Petržlen	9,50	12,30	11,90	15,56	13,20	20,50	18,30	25,50
Kapusta	4,20	7,50	4,70	9,00	8,30	14,10	8,00	20,00
Karfiol	9,30	14,50	12,50	22,00	21,40	35,50	20,40	42,10
Rajčiaky	10,10	44,80	16,60	52,30	22,60	44,75	16,30	61,65
Paprika	15,50	65,00	17,70	27,50	25,00	86,60	27,60	95,60
Uhorky	5,30	23,50	8,20	41,00	22,50	50,10	16,90	66,30
Cibuľa	6,00	14,70	7,20	16,30	8,10	18,20	12,60	24,80
Cesnak	19,80	52,00	22,00	59,00	41,50	68,60	36,00	90,80

Zdroj ATIS
Očakávaný vývoj v roku 1998

Zelenina sa vo veľkovýrobe pestuje len v minimálnom počte stabilizovaných podnikov. Prevažnú časť produkcie zeleniny, asi 75 % dopestujú drobní producenti a súkromne hospodáriaci roľníci. Predpokladá sa, že aj v budúcom roku budú osevné plochy zeleniny narastať, pričom úrody budú nízke.

Pri tradičných druhoch zeleniny, ako sú koreňová a hlúbová zelenina, zvlášť kapusta hlávková, pri ktorých je vzhľadom na stravovacie návyky nášho obyvateľstva odbyt vyrovnaný, sa neočakáva výrazné zvyšovanie pestovateľských plôch. Pri cibuľovej zelenine, najmä póre a skorej lahôdkovej cibuľke vzhľadom na nedostatočné skladové zásoby sa dopyt zvýši, ale pri cibuli na zimné uskladnenie, ktorej bol v sezóne 1997 nedostatok, očakávame výrazné zvýšenie pestovateľských plôch a tým možné problémy pri odbyte. Vzhľadom na nižšie úrody rajčiakov, papriky a melónov, ktorých sa v roku 1997 urodilo menej a preto ponuka nestačila pokryť dopyt, predpokladáme mierne zvýšenie pestovateľských plôch.

V súvislosti s tým, že každoročne narastá dopyt po netradičných druhoch zeleniny, ako čakanka, stopkovom a listovom zeleri, brokolici, šalotke a kapuste pekinskej, v roku 1998 očakávame výraznejší nárast pestovateľských plôch týchto druhov zeleniny.

Nepriaznivá situácia spracovateľských podnikov, málo príležitostí na uzatváranie odberateľských zmlúv a tlak nákupcov na znižovanie nákupných cien nútia najmä družstvá špecializované na zeleninársku výrobu znižovať výmeru pestovateľských plôch alebo celkom prestať s pestovaním zeleniny. Práve túto situáciu využívajú súkromne hospodáriaci roľníci, ktorým sa kvalitnou produkciou a pozberovou úpravou podarí produkciu na trhu umiestniť.

Ceny by podľa predpokladov odborníkov mali stúpať, najmä pri netradičných druhoch zeleniny.

Vydavateľ:	Cena 150,- Sk	©Všetky trhové informácie sú spracované s najväčšou starostlivosťou.
VÚEPP - Agrárne trhové informácie Slovenska	Telef.: 07/ 5243 263	Rozmnožovanie a využívanie informácií je možné len po písomnej dohode s ATIS.
Trenčianska 55	Telef. a faxy: 07/521 81 52	Publikácia neprešla jazykovou úpravou!
824 80 Bratislava	521 81 52	
	e-mail: atis@vuepp.sk	